

Folk flytter,

selv om Hirtshals vækster

Der er gang i Hirtshals' erhvervsliv. Men den ene af byens to skoler er lukket, gågaden har tomme butikker, og der er mange til-salg-skilte i byen. Hvorfor vil folk ikke bo i Hirtshals, når der nu er gang i økonomien? Det har urban designer Ida Lange sat sig for at undersøge i sin Ph.D.

Af Laura Engstrøm

Det tager ikke lang tid for Ida Lange, der skriver sin Ph.D. på Aalborg Universitet, at tage til det sted, der er genstand for hendes forskning: 40 minutter, så er hun i Hirtshals.

Det syn, der møder hende dér, er sært tvedelt. På den ene side er der en havn med livlig trafik: Lastbiler, der kører til og fra færgeterminalerne, Turister, der sidder og venter i deres biler på at komme til Norge. Færger, der lægger til og sejler igen. Trafikken er blevet livligere.

Fra 2008 til 2013 steg antallet af skibe med knap 50 %. Der kom 24 % flere passagerer og 20 % mere gods,

der skulle til og fra Norge. Derfor investerer stat og kommune nu massivt i havnen, bl.a. i en udvidelse af havnearealet, en ny indfaldsvej til havnen og i etableringen af en ny godsbaneterminal.

Knudepunkt eller udkant?

Men dér på den anden side af den grønne vold, som skal give bymidten i Hirtshals læ fra den stride vestenvind, er der anderledes stille. Der er tomme butiksruder i gågaden, vejene er domineret af til-salg-skilte, husfacaderne er vejrbidte, og den ene af de to skoler er lukket.

Hirtshals er ikke som andre byer. "Selv om Hirtshals geografisk set ligger på kanten, er det ikke en traditionel udkantsby. Den er kendetegnet ved at være et trafikalt knudepunkt med en masse godstransport, erhvervstransport og turister, der kommer via motorvejen og som skal med færgen til og fra Norge. Men der mangler en sammenhængende infrastruktur mellem færgeterminalerne og byen", siger Ida Lange, der er uddannet urban designer og er i den afsluttende fase af sin Ph.D.-afhandling.

I de seneste 15 år er befolkningstallet i Hirtshals faldet fra godt 7000 til 6000. Det er ikke fordi, folk nødvendigvis flytter fra kommunen, der

også omfatter Hjørring og omegn. De flytter bare væk fra Hirtshals.

"Mange flytter til Hjørring eller Aalborg, især de unge, der skal læse videre. Andre flytter ud i de små landsbyer tæt på Hirtshals", siger Ida Lange og fortsætter:

"Jeg har interviewet folk, om den forandring, der er sket med Hirtshals, og det er der mange, der er kede af, for de er glade for deres by. Der er mange ældre, der siger, at der bare skete mere, da de var børn. Jeg mener, det er vigtigt, at der bliver taget stilling til, hvad man vil gøre ved byen. Ikke så meget af nostalgiske årsager, men fordi det at holde liv i Hirtshals også kan få lokale iværksættere til at blive. Det kan blive en ekstra gevinst for byen", siger Ida Lange.

"Transit- eller Leveby" overvejer Ida Lange at kalde sin Ph.D. afhandling, for ifølge hende er det netop, hvad problematikken handler om: Hvad vil Hirtshals? Vil den være et stoppested eller et bosted?

Byen mere synlig

Hvad kan der gøres? Ida Lange mener, byen bør gøres mere synlig, så det er tydeligt, at det ikke bare er et færge-
sted:

"Nu bliver man kun eksponeret visuelt for havnen, når man kommer

Center for strategisk byforskning

Center for strategisk byforskning omfatter forskere fra Arkitekt-skolen Aarhus, Aalborg Universitet og Københavns Universitet. Centrets fokus er rettet mod de ændringer af vore byer, der viser sig som svækkelse af grænserne mellem byer og landskaber.

Det er den niende i rækken af artikler om centrets forskning. Se mere på www.byforskning.dk

til byen fra motorvejen. Jeg var med til at lave en spørgeskemaundersøgelse i 2013 blandt turisterne, og det var helt tydeligt, at der var mange – især blandt de udenlandske turister – der knap nok havde forstået, at de var kommet til en by. De holder i deres biler på havnen, og så sejler de videre til Norge. Det er oplagt at forsøge at udnytte det potentiale, der er ved at have så mange mennesker der”, siger Ida Lange.

Hun tilføjer, at lastbilchaufførerne tidligere skulle have ordnet deres toldpapirer inde i Hirtshals. Nu ligger der et transportcenter ved motorvejen, så de ikke behøver at komme ind i byen.

Som urban designer har Ida Lange også en række forslag til, hvordan man kan skabe tydeligere forbindelse mellem havn og by, der ligger nogle hundrede meter adskilt fra hinanden:

”Det kunne være at lave nogle spændende stiforløb fra havn til by. Hirtshals er ret kuperet, så det ville også være noget med at lave nogle flere trappeforbindelser og udnytte niveauforskellene og binde by- og havneliv sammen. Det er jo et stort plus for byen, at den har en havn, der ikke lukker sig om sig selv, sådan som man oplever mange andre steder”.

Ida Lange ser en stor udfordring forude. Transitdelen er ved at suge livet ud af bymidten. Det kræver en øget dialog mellem kommune og erhvervsliv at vende det.

”Havneområdet har jo oplevet en stor vækst, og det kunne være, at man skulle bruge nogle af de midler til at forbedre byen også”, foreslår hun. •

” Det var helt tydeligt, at der var mange turister, der knap nok havde forstået, at de var kommet til en by

Der investeres massivt i Hirtshals havn og mængden af gods og turister stiger hele tiden. Men befolkningstallet – det bliver ved med at falde.
Foto: Portofhirtshals.com

Historien om Hirtshals

For godt 100 år siden var Hirtshals et lille fiskerleje, der hed Lilleheden. I 1917 blev det vedtaget, at der skulle anlægges en statslig fiskerihavn. Arbejdet blev påbegyndt i 1919, og der blev udskrevet en arkitektkonkurrence. Den vandt arkitekterne Steen Eiler Rasmussen og Knud H. Christian- sen, der tegnede et klassicistisk forslag med centrerede torve og et symmetrisk vejforløb. Den byplan viste sig dog ikke holdbar i længden og den er siden blevet omformet og udvidet.

Fakta om Hirtshals

Befolkningstallet i Hirtshals toppede i 1996 med 7009 indbyggere og er siden faldet med over 1000 indbyggere. Seneste tælling fra januar 2014 viser 5959

indbyggere – et fald på 15 % henover 18 år.

Fra 2002 til 2012 er antallet af fødsler næsten halveret fra 73 til 40. Befolkningen i Hirtshals er lidt ældre end gennemsnittet for hele kommunen.

Trafikhavnen i Hirtshals oplever markant vækst, og de seneste tal fra Danmarks Statistik påviser store stigningsprocenter fra 2008 til 2013 inden for både skibsanløb (49,5 %), godsomsætning (20 %) og passagerantal (24 %).

I 2015 er der foretaget infrastrukturinvesteringer i Hirtshals for omkring 180 millioner kroner, finansieret af den danske stat, Hjørring Kommune og Hirtshals Havn. Investeringerne omfatter en landudvidelse af havnens arealer på 250.000 m², en ny indfaldsvej til havnen og etablering af en godsbaneterminale.

Kilde: 'En by i ud- og afvikling' af Ida Lange, Byplan 2/15

1996
7.009
indbyggere

2014
5.959
indbyggere